

para otear», *PAlc*; *fāğğ* ha donat alguns NLL algerians: al distr. de Constantina *Fedj-M'zala*, vila gran, i *Fedj-Meris*; per a l'altra, cf. *Rāqā* com a nom de dona a Algèria (potser en relació amb l'arrel *rqq*?). Però no ens hi cansem: car ni és possible que desaparegués aquesta *-r*, ni aquesta forma **Fagireca* té més fonament que una de les fantasies del xarlatan Escolano.

Realment és molt difícil que *Fageca* pugui venir de la llengua dels sarraïns, o almenys de l'àrab: car, a base de *fağğ*, i dels mots de la mateixa arrel, la terminació *-eca* seria inexplicable en àrab; caldria partir d'alguna arrel com *fāq, fāq, hāq, hāq*, o bé amb *h* o *h* o amb aquelles consonants en 2n. i 3r. lloc; però res d'això ni tampoc *fāh* ni *hāh*, no es troba en Dozy ni en Belot etc. Això induïx a especular sobre les possibilitats romano-mossàrabs.

Potser inspira alguna cosa el concepte popular, reflectit per les dites tòpiques: «*Fageca*, / si no està 20 verda / està seca» i anàlogues (recollida aquella a Benialí per SGuarner, *Misc. Fabra*, p. 395). En canvi *Famorca* només és famosa com a poblet insignificant; dites tòpiques: «l'ho comparat al mercat de *Famorca*» (ibid.) perquè de mercat no n'hi ha ni n'hi pot haver; «per a algepersers, Cocentaina, / per a *estar amples* [!] *Famorca*, / p'a cireres, Almudaina» (ib., 390). En la dita: «en Tollos, que beure vullc, / *Fageca*, *Famorca*...; vullc / en Benesau, xiques guapes, / ---» (ib., 385): sembla que aquí es torna a alludir, com en la dita primera, a la sequedat de *Fageca*, com si digués «parem-nos a Tollos perquè vull beure», i *Fageca* només *fa-morca*, no dona més que morques. Seria, doncs, una al·lusió al vi mediocre d'aquells «viñedos» que esmenta Cavanilles; «salubridad de la atmósfera» li reconeix, però deu ser per la sequedat, perquè: «los tristes colonos trabajan y recogen los frutos para un corto número de ricos dueños del valle».

En l'enq. vaig constatar que *Fageca*, situat en el naixement del riu Xaló o Gorgos està situat en un pla d'una sequedat impressionant, en terreny argilós i polsós; a *Famorca*, més aigües avall, ja m'hi van indicar fonts abundoses.

A base d'això podríem construir una etim. combinada postulant dos ètimons romànics contrastants: 45 FONTE SICCA i FONTE MŪCIDA, recordant que s'ha admès aquest ètímon per al fr. *moite* 'humit'. L'evolució fonètica de FONTE SICCA passant per *Fontšeka*, *-šeka*, ens duria naturalment a *fonğeka*, perquè l'àrab no té *š* i la canvia en *ğ*. Caldria llavors admetre que *fonğeka* havia estat remodelat en *fağeka* per adaptarlo al sistema morfològic de l'àrab, que no té quasi més que arrels tri-consonàntiques; i l'esquema *fağğāk* respon a un dels tipus més corrents en la llengua (el dels adjectius intensius).

Per a *Famorca*, però, hi ha greus escrúpols; a part d'aquell ètímon, inspirat ja per la forma d'aquell mot francès, res no es troba en les altres llengües romàniques; i fins admetent MUCIDA, per a l'evolució fonètica en *-morca* hauríem de pensar en una metàtesi 60

*MUDICA; però com que ni això no ens duria llisament a *-morca*, fóra un supòsit molt forçat, ben inversemblant. No pensem tampoc en un adj. *murcidus*: en el DECH vaig demostrar que no és l'ètímon del port. *mucho*, i que és un mot llatí mal comprovat; i a l'article *Aiguamúrcio* he demostrat que eren falses les etim. d'aquest NL i del cast. *Murcia*, que s'havien suposat.

Eliminat això, hi trobaríem un substitut? Potser el mot cat. *morques*, que juga en aquella dita tòpica? Però *font-morca* mancaria de lligam sintàctic.

No solament això ens induïx a renunciar a aquesta especiosa etim. binària dels dos noms, perquè reconeguem que també la de *Fageca* FONTE SICCA exigia combinacions ben complicades, àdhuc forçades.

I el fet és que si consentim a deslligar els dos noms etimològicament (per més que sigui contra el concepte popular i contra certes aparences), espero que mirant-ho bé podrem trobar-los sengles etimologies raonables.¹

Tractant-se d'una zona pròxima ja a les costes africanes hem de comptar amb la versemblança d'algun enllaç amb el bereber. Justament l'estructura de *Famorca*, recorda la de mots i noms, com *taforma* i *ta-dorna*, i altres que vaig estudiar en l'article sobre els berberismes, de *EntreDL*, 217 ss. i en particular la d'alguns NLL ben pròxims a aquesta vall: *Saforma* te. Callosa d'En Sarrià; *Tauenga*, vall d'Onil, amb vars. anàlogues en altres llocs (*Tabuena*, *Traguantes*), als quals potser calia afegir *Çamorca/Somorca*, més llunyà (entre Dosaigües i Montroi) (veg. al final), de sobtadora semblança amb el nostre; i en fi el puig de *Tafermatx*, deriv. d'aquell *taforma*, que es troba 7 k. dret al S. de *Famorca*. Tindrem present que havent d'operar amb el bereber, branc lingüístic on tinc coneixements tan limitats, anem a riscos d'error o d'haver de deixar sense lligam entre elles les etimologies dels dos noms. Endavant, mal sigui així.

En efecte, així s'obre un camí per al de *Fageca*. Com peculiar de l'àrab d'Algèria (tan amarat de berberisme) hi ha una arrel *fāğ*, que hi dona agafador. Recollida pel ric i excel·lent diccionari de Beaussier, però ignorada de totes les altres fonts aràbigues (res, p. ex., en Dozy, *RMa*, Lane, Ferré, ni se'n veu res en *PAlc* ni en Lerchundi): *fağğāb* «blesser à la tête, --- fendre à la tête»; i (entre els àrabs nòmades algerians) «écraser, écacber»; en forma v, amb els corresponents sentits passius; *tafāğğāb* «se faire mutuellement des blessures à la tête»; i en fi, el substantiu, que grafia sense vocal, *fāğ*, «blessure de bâton, de pierre, coup, fente a la tête»: que s'ha d'interpretar *fağğāba*, pl. *fağğābāt*. I que realment aquesta arrel és viva a Algèria i productiva, ho comprova el NP *Fedjkebi* registrat pel *GGAlg.* (142a), sens dubte resultant de contracció d'un adj. **feğğēbi* 'semblant a una *fağğāba*'.

Tot plegat, es veu que *fağğēba* seria «fente, blessure». Doncs si *fağğēba* era «fesa, badaloc, destrallada» és ben bo semànticament per al pla de *Fageca*, gran esletxa entre el Serrella i la serra del Faro-Tollos-Alca-